

1.3. Meteorološka postaja v Topolu pri Medvodah

1.3. Meteorological station in Topol near Medvode

Mateja Nadbath

V Polhograjskem hribovju je meteorološka postaja Topol pri Medvodah, v sredstvih obveščanja jo imenujejo Katarina nad Ljubljano. Postaja je na višini 685 m nad morjem. V Polhograjskem hribovju je to edina klimatološka postaja, padavine in snežno odejo pa merijo tudi v Šentjoštu nad Horjulom in v Črnem vrhu.

Slika 1.3.1. Geografska lega Topola pri Medvodah (vir: Atlas Slovenije)

Figure 1.3.1. Geographical position of Topol near Medvode (from: Atlas Slovenije)

Slika 1.3.2. Meteorološka hišica in dežemer v Topolu, pogled proti jugozahodu, 2. julij 2001 (foto: Peter Stele)

Figure 1.3.2. Meteorological shelter and rain gauge in Topol, a view to south-west, on 2nd of July 2001 (photo: Peter Stele)

Podatki z meteorološke postaje Topol pri Medvodah podajajo vremenske razmere v zahodnem delu Polhograjskega hribovja, hkrati pa so pomembni tudi pri oceni temperaturne inverzije nad Ljubljansko kotlino (slika 1.3.5.).

Slika 1.3.3. Meteorološka hišica in dežemer v Topolu, pogled proti severozahodu, 2. julij 2001 (foto: Peter Stele)

Figure 1.3.3. Meteorological shelter and rain gauge in Topol, a view to north-west, on 2nd of July 2001 (photo: Peter Stele)

Meteorološko postajo so v Topolu postavili 1. septembra 1895, na nadmorsko višino 730 m. Bila je postaja 4. reda, kar pomeni, da so opazovalci merili višino padavin in snežne odeje ter opazovali meteorološke pojave. 1. maja 1908 so prenehali z opazovanji in meritvami; ponovno so stekla 1. novembra 1924. Med 1. aprilom 1941 in 1. januarjem 1949 v Topolu ni bilo meteoroloških meritev. 15. maja 1954 so postajo prestavili k novemu opazovalcu, ki je bil od prejšnjega 22 m nižje. 1. julija 1989 je bila padavinska postaja v Topolu ukinjena.

Septembra 1895 je, na Sv. Katarini–Topolu, začel z meteorološkimi opazovanji in meritvami Franc Dolinar. Ko je marca 1904 prenehal, je z delom nadaljeval Janez Meršolj; opazoval je do maja 1908.

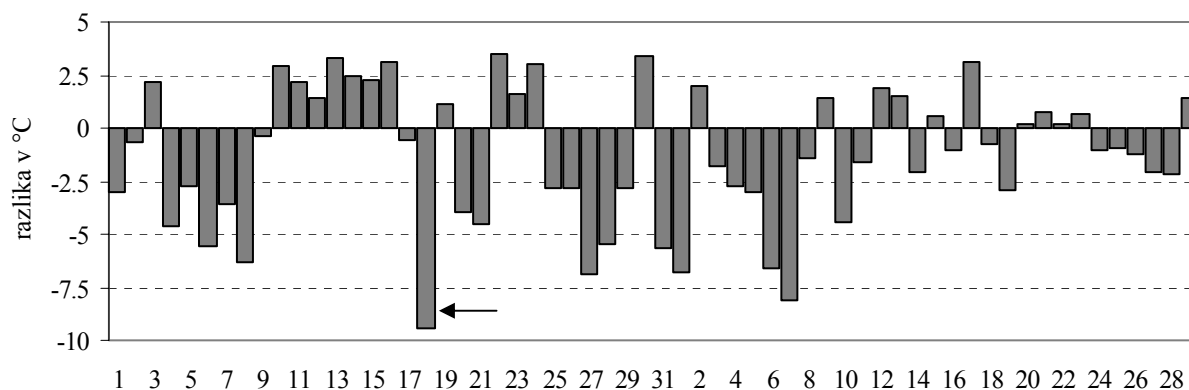
Slika 1.3.4. Opazovalka Pavla Sušnik, 2. julija 2001 (foto: Peter Stele)

Figure 1.3.4. Observer Pavla Sušnik, on 2nd of July 2001 (photo: Peter Stele)

Od novembra 1924 do aprila 1941 je meril višino padavin in snežne odeje ter opazoval Andrej Pavlin. Po drugi svetovni vojni, od decembra 1948, je bil meteorološki opazovalec Jakob Belec, od maja 1954 do julija 1989 pa Jože Košir.

Od 1. septembra 1989 je v Topolu pri Medvodah klimatološka postaja, postavljena na 685 m nad morjem; Pavla Sušnik meri in opazuje meteorološke parametre na tej postaji. V Topolu od 1989 merijo temperaturo in vlago zraka, smer in hitrost vetra, višino padavin in snežne odeje ter opazujejo oblačnost in meteorološke pojave. Od decembra 2000 merita temperaturo in vlago zraka tudi avtomatska senzorja.

Na klimatološki postaji v Topolu in na vseh klimatoloških postajah opazovalci opazujejo in merijo vremenske pojave trikrat dnevno in to ob 7., 14. in 21. uri po krajevnem času (oziroma ob 8., 15. in 22. uri po poletnem času). Atmosferske pojave opazujejo in beležijo neprekinjeno tudi med opazovalnimi termini. V vseh treh terminih opazovalka na klimatološki postaji Topol meri temperaturo zraka po suhem termometru, smer in hitrost vetra in opazuje oblačnost. V jutranjem terminu ob 7. uri izmeri tudi višino padavin in višino novozapadlega snega ter snežne odeje; v večernem terminu ob 21. uri pa odčita še vrednosti najvišje in najnižje dnevne temperature z maksimalnega in minimalnega termometra. Enkrat tedensko menja trak na higrografu, instrumentu, ki izrisuje krivuljo vlage zraka. Neprekinjeno, tudi med opazovalnimi termini, opazuje obliko ali vrsto padavin in meteorološke pojave. Tako opazuje in beleži npr.: dež, sneg, dež in sneg, točo, poledico, meglo, meglico, ledeno meglo, bliskanje, grmenje, mavrico, močan veter, viharni veter,.... Pri vseh napiše čim bolj natančen čas začetka in konca pojava in njegovo jakost. V primeru, da povzroči viharni veter ali kakšen drug meteorološki pojav škodo, opiše opazovalka tudi nastalo škodo.

Slika 1.3.5. Dnevne razlike temperature zraka izmerjene ob 7. uri v Ljubljani in v Topolu januarja in februarja 2000. Negativne vrednosti kažejo na hladnejšo temperaturo v mestu kot v Topolu, kar je značilno za temperaturni obrat ali inverzijo. Največja negativna temperaturna razlika (puščica) med krajema je bila 18. januarja, kar $-9.4\text{ }^{\circ}\text{C}$; tega dne so v Ljubljani zjutraj ob 7. uri izmerili $-5.8\text{ }^{\circ}\text{C}$ v Topolu pa $3.6\text{ }^{\circ}\text{C}$. Sicer pa je povprečna temperatura zraka v zadnjih 10-ih letih v Ljubljani $10.9\text{ }^{\circ}\text{C}$, v Topolu pa $9.1\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Figure 1.3.5. Daily difference of air temperature measured at 7 o'clock in Ljubljana and Topol in January and February 2000. Negative values are in days when air temperature at 7 o'clock in Ljubljana was lower than in Topol, what is the case of temperature inversion. On 18th of January 2000 was the biggest negative difference, $-9.4\text{ }^{\circ}\text{C}$ (arrow) in first two months in 2000. In Ljubljana was that day at 7 o'clock $-5.8\text{ }^{\circ}\text{C}$ and in Topol $3.6\text{ }^{\circ}\text{C}$. Average air temperature in period 1991–2000 is in Ljubljana $10.9\text{ }^{\circ}\text{C}$ and in Topol $9.1\text{ }^{\circ}\text{C}$.

SUMMARY

Meteorological station in Topol near Medvode is situated in central part of Slovenia, in Polhograjsko hribovje, on 685 m above sea level. It began to operate on 1st of September 1895 and it is still active in spite of some interruptions and displacements. From the beginning to 1989 precipitation, snow cover and fresh snow cover were measured and meteorological phenomena were observed. From September 1989 on also air temperature, humidity wind speed and direction, are measured and cloudiness is observed. First observer was Franc Dolinar; nowadays observes Pavla Sušnik..